

TREĆI RIM

S koro jednoglasna osuda kojom je civilizirani svijet popratio ruski nasrtaj na Ukrajinu prisilio je i većinu ovdašnjih moskovitskih pouzdanika i ruskih korisnih budala – bilo je onih koji su izravno i otvoreno pomogli stvarati ozračje za tu agresiju, ali je bilo i lukavijih, koje se je većinom dalo prepoznati po nekritičnom veličanju Viktora Orbana i Donalda Trampa, zaodijevanom u tobožnji junački otpor američkom imperijalizmu i ljevičarsko-globalističkoj ohlokraciji – da se pridruže vučićevski načelnoj i, dakako, impotentnoj i beznačajnoj osudi Moskve, pa tako sačuvaju trunak vjerodostojnosti na temelju koje će ih se sutra ponovno moći povlačiti za konce čiji krajevi vode u Kremlj.

Većina Hrvata je ipak, očevidno, stala na ukrajinsku stranu, koliko iz emocionalnih, toliko i iz racionalnih: etičkih i političkih motiva. I kad ne bi bilo nekih sličnih epizoda iz povijesti dvaju naroda, Hrvati i Hrvatska ne bi imali pravo zaboraviti da je Ukrajina bila prva članica Ujedinjenih Naroda koja je Hrvatsku priznala uz dlaku cijelom svijetu. S druge strane, argument da mali narodi moraju inzistirati na slobodi i međunarodnome pravu nije prestao biti argument zbog toga što ga je izgovorio Andrej Plenković – kao što su praznoglavci ponavljali sve dok ruski tenkovi nisu izbili nadomak Kijeva. No, i kad ne pokušavaju misliti u geopolitičkim kategorijama, i kad im možda ne pada na pamet da je destabilizacija Crne Gore – kao jedan od plodova Trumpova kvazizolacionizma – bjelodan dokaz ruskog imperijalizma kojim se i Srbi, po običaju, pokušavaju okoristiti, Hrvati su većinom shvatili da se imaju razloga osjećati puno sigurnijima kad se na granicama srednjoeuropsko-podunavskog bazena nalazi Ukrajina, nego onda kad je tamo Rusija.

A jedan je novinski komentator sasvim ispravno zaključio kako je za shvaćanje Rusije puno važnije čitati Dostojevskoga (ili Solženjicina), nego Lenjina i Staljina, ali – stvar zapravo seže dublje, u prošlost koja prethodi i Solženjicinu i Dostojevskom. Kao što je, naime, pisao Ivo Pilar – a mnogi i prije njega i poslije njega, ne toliko u Hrvata, ali u srednjoj i u zapadnoj Europi! – u ruskome nacionalnom biću već šest stoljeća živi, geopolitička, vjersko-nacionalna i crkvena predaja o Moskvi kao „trećemu Rimu“, odnosno o Rusiji kao legitimnom političkom i vjersko-crkvenom baštini prvoga i drugoga: Zapadnoga Rimskoga Carstva i napose Bizanta.

To je ideološka podloga bezbrojnih sveruskih koncepcija koje su najčešće naivno i romantično nazivane sveslavenskima; to je psihološka i politička podloga bezbrojnih teorija o takozvanoj povijesnoj, svjetskoj misiji slavenstva i slavenskog duha; to je misaoni temelj rasnih i rasističkih zamisli o slavenskoj duhovnoj, etičkoj, vjerskoj i kulturnoj nadmoći; to je, napokon, i jedina formula koja objašnjava i današnju čvrstu spregu ruskog pravoslavlja i ruske vladajuće strukture amalgamirane iz dojučerašnjih boljševika, takozvane financijske oligarhije i običnih razbojnika. Nikad tu, naime, nije bilo slavenstva, baš kao što danas nema tzv. suverenizma i otpora globalističkom teror: uvijek se je radilo o Rusiji.

Simbolički predočena u gospodstvu nad Carigradom, ta predaja na vanjskopolićkome planu nužno uključuje negaciju Ukrajine. Zbog toga su Rusi i pred kraj 19. i početkom 20. stoljeća o ukrajinskom narodu i njegovu jeziku uporno govorili sve ono što ponavljaju danas; jedina je razlika u tome da Ukrajinci u to doba nisu bili izmišljotina globalističkog Zapada: tada je bilo djelotvornije i na stranicama zagrebačkoga tiska prozvati ih „austro-njemačkom intrigom“ i optužiti da su za vrijeme Prvoga svjetskog rata ratovali uz rame Središnjih sila, što da je „sramotan perijod u historiji slovenstva“. Slično kao u hrvatskom slučaju, stigmatizacija Bandere i njegovih boraca nije, dakle, eksces nego povijesna zakonitost.

No, mistična snaga predaje o „trećem Rimu“ ne zaustavlja se na uništenju Ukrajine, nego uključuje ekspanzionističku strategiju prema europskom Jugoistoku. Tamo će Rusija – a to je jedan od dubinskih razloga i hrvatsko-srpskoga spora – uvijek tražiti i nalaziti saveznike (logično: među pravoslavnim zemljama, a osobito u Srbiji koja joj se uvijek pokazuje lojalnijom saveznicom od Bugarske), dok će na unutarnjem planu rezultirati stigmatizacijom i marginalizacijom zapadno orijentiranih snaga, slično kao što će u Srbiji, tom satelitu Trećeg Rima koji se je na tren, nakon Listopadske revolucije i lenjinskog terora, ponadao da bi on mogao preuzeti ulogu Četvrtoga (pa su izbjegli bijeli Rusi, kao svojevrsni prenositelji legitimiteta s Moskve na svetosavlje, u karadorđevićevskoj Jugoslaviji uživali povlašten položaj), uvijek nadjačati istočna, prorуска struja koja će protagoniste one prozapadne rjeđe gurnuti na marginu, a puno češće skratiti za glavu. Drugim riječima, gledamo prastaru predstavu, samo s novim kulisama i novim glumcima.

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

TKO JE KRIV ZA DEMOGRAFSKI SLOM?	2
Alfred OBRANIĆ	
KOLIKU ZAPRAVO KORIST IMAMO OD EUROPSKIH FONDOVA?	5
Tihomir ČULJAK	
ODJECI RATA U UKRAJINI.....	7
Zvonimir JONJIĆ	
HOMO LUDENS - HOMO POLITICUS	9
<i>prim. mr. sc. Tereza SALAJPAL</i>	
NAŠ NUTARNJI SVIJET (52.)	11
Maja RUNJE, prof.	
ŠVICARSKO PRIZNANJE REPUBLIKE HRVATSKE (I.)	12
Mate SUŠAC & Tihomir NUIĆ	
USPOSTAVA GRANICE I TEROR U PREKODRAVLJU ZA VRIJEME PRVE JUGOSLAVIJE.....	16
<i>prim. mr. sc. Tereza SALAJPAL</i>	
NEKI NETOČNI PODATCI O DUBROVAČKIM HRVATSKIM OSUĐENICIMA	20
mr. Krešimir FRANIĆ, dipl. oec.	
SUDBINA NEDE MUDNIĆ (NIŽETIĆ), SPLITSKE „PROLJEČARKE“, NAKON SLOMA HRVATSKOG PROLJEČA?	23
Drago ČUTUK	
POLA STOLJEĆA OD SPLITSKOGA HRVATSKOG PROLJEČA.....	28
Dr. sc. Tomislav JONJIĆ	
U SPOMEN NA MLADENA DOLIČA	32
Leo MARIĆ	
SJEĆANJE NA IVANA GABELICU	39
Maja RUNJE	
PRILOZI ZA POLITIČKI ŽIVOTOPIS IVANA GABELICE (1939.–2022.).....	41
Tomislav JONJIĆ	
IN DIESER AUSGABE	51
IN THIS ISSUE	52